

Lärarstudenters val av inriktning

**Redovisning av en enkätstudie
bland studenter på den
nya lärarutbildningen**

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Lärostudenters val av inriktning.

Redovisning av en enkätstudie bland studenter på den nya läroutbildningen

Utgiven av Högskoleverket 2004

Högskoleverkets rapportserie 2004:19 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, avdelningen för statistik och analys, **Ingeborg Landgren**

Formgivning: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets vaktmästeri, Stockholm, juni 2004

Tryckt på miljömärkt papper

Innehåll

Sammanfattning	5
Studenternas val av verksamhet	5
Studenternas val av undervisningsämne	6
Inledning	7
En ny lärarexamen och en ny lärarutbildning	7
Ett urval studenter har svarat på vad de vill göra efter examen	8
Studenternas val av verksamhetsinriktning	9
Grundskolans tidigare år populärast	9
Få män vill undervisa yngre åldrar	11
Hälften är mycket säkra på sitt val	12
Åtta av tio har hållit fast vid sina ursprungliga val	13
Orsaker till att studenterna bytt inriktning	14
Behovet av lärare i olika verksamheter	15
Studenternas val av undervisningsämne	17
Hälften vill undervisa i samhällsorienterande ämnen	17
Studenterna är säkra på sitt förstaval av ämne	18
Studenterna	19
Utländsk bakgrund	19
Åldersfördelning	20
Tidigare högskolestudier	20
Tidigare arbetslivserfarenhet	21
Referenser	23
Bilaga I	25
Enkäten	25

Sammanfattning

Hösten 2001 infördes en ny lärarexamen. Den nya lärarexamen är en samlad examen som ersätter åtta av de tidigare elva lärarexamina. Den nya strukturen med en enda samlad utbildning för flera lärarkategorier gör att det är svårt att se hur studenterna tänker sig sitt framtida yrkesliv. För att få en bild över vilken verksamhet och ämnen studenterna vill undervisa inom efter examen, har Högskoleverket skickat en enkät till 7 000 studenter som började på den nya lärarutbildningen höstterminerna 2001 och 2002. 80 procent har besvarat enkäten.

Studenternas val av verksamhet

Grundskolans tidigare år är en populär framtida arbetsplats för de blivande lärarna. 38 procent av studenterna säger att de vill arbeta där efter examen. 12 procent uppger att de vill arbeta inom förskola eller förskoleklass och 16 procent vill arbeta inom grundskolans senare år. 25 procent avser att undervisa inom gymnasieskolan eller vuxenutbildning. 4 procent har ännu inte bestämt sin verksamhetsinriktning. 95 procent av dem som har bestämt sig för en verksamhetsinriktning är mycket eller ganska säkra på sitt val.

Om man jämför med fördelningen på den tidigare lärarutbildningen kan man se att andelen studenter med inriktning mot grundskolans tidigare år har ökat. Andelen med inriktning mot förskola, förskoleklass och fritidshem har däremot minskat. Det är också när det gäller lärare i dessa verksamheter som det skiljer mest mellan Skolverkets behovsprognos och det förväntade antalet lärare inom olika kategorier enligt studenternas enkätsvar. Enligt Skolverkets prognos bör tre gånger så många arbeta i förskola och förskoleklass, och dubbelt så många arbeta i fritidshem, jämfört med resultatet i enkäten. Det är dock viktigt att komma ihåg att många som vill undervisa i grundskolans tidigare år också får kompetens att undervisa i förskola och förskoleklass.

Det är stora könsskillnader i valet av verksamhet. Medan kvinnorna gärna vill undervisa barn i yngre åldrar, vill männen främst arbeta i grundskolans senare år, gymnasieskola och vuxenutbildning. Inom alla verksamheter är kvinnorna fler än männen. Bland studenterna som vill arbeta i förskola eller förskoleklass är endast 4 procent män.

Av de studenter som har bestämt verksamhet, har 80 procent hållit fast vid den verksamhet som de ville arbeta inom när de började på utbildningen. 16 procent har däremot ändrat verksamhetsinriktning. De flesta som har bytt inriktning har valt en näraliggande verksamhet, räknat utifrån undervisningsgruppens ålder. Många uppger att de har bytt verksamhetsinriktning för att få ökad personlig tillfredsställelse i arbetet. Även ökade möjligheter att undervisa inom särskilda ämnen, liksom allmänna arbetsvillkor, har spelat in.

Studenternas val av undervisningsämne

Bland de studenter som uppger att de vill arbeta i grundskolans senare år, gymnasieskolan och vuxenutbildningen har nästan alla bestämt sig för vilka ämnen de vill undervisa inom. Ungefär 50 procent av studenterna vill undervisa i ett samhällsvetenskapligt ämne. Omkring 30 procent vill undervisa i svenska eller svenska som andraspråk. Bland studenterna som riktar in sig mot grundskolans senare år vill cirka 25 procent undervisa i matematik respektive naturorienterande ämnen. Motsvarande andel bland dem som vill arbeta i gymnasieskolan och vuxenutbildningen är 14 procent. Regeringens mål är att en tredjedel ska ha inriktning mot matematik, naturvetenskap eller teknik. Få vill undervisa i andra moderna språk än engelska.

Inledning

En ny lärarexamen och en ny lärarutbildning

Hösten 2001 infördes en ny samlad lärarexamen. Den nya lärarexamen ersatte barn- och ungdomspedagogisk examen, bildlärarexamen, grundskollärarexamen, gymnasielärarexamen, hushållslärarexamen, idrottslärarexamen, musiklärarexamen och slöjdlärarexamen. Kursfordringarna höjdes generellt till att omfatta mellan 120 och 220 poäng, beroende på vilken åldersgrupp och ämnen den blivande läraren inriktar sig mot.

Den nya lärarutbildningen består av tre integrerade utbildningsområden.

För det första ett allmänt utbildningsområde om 60 poäng, varav minst 10 poäng är verksamhetsförlagda. Det allmänna utbildningsområdet innehåller centrala kunskaper för lärarområdet och tvärvetenskapliga ämnesstudier.

Det andra utbildningsområdet är inriktningar mot ämne eller ämnesområden om minst 40 poäng, varav minst 10 poäng är verksamhetsförlagda. Inriktningarna ska svara mot de ämnen och mot den åldersgrupp som den blivande läraren vill arbeta med.

Det tredje utbildningsområdet utgörs av specialiseringar om minst 20 poäng. Specialiseringen kan vara en fördjupning, breddning eller komplettering av de kunskaper som studenten hämtat in sedan tidigare. Studenten ska också göra ett examensarbete om 10 poäng.

Beroende på mot vilken åldersgrupp och inom vilka ämnen den blivande läraren vill undervisa, är alltså utbildningstiden olika lång.

- För undervisning och annan pedagogisk verksamhet i *förskola, förskoleklass, grundskolans tidigare år och fritidshem*, samt för undervisning i *modersmål*, krävs minst 140 poäng.
- För undervisning i *grundskolans senare år* och i *gymnasial utbildning* (utom så kallade yrkesämnen), krävs minst 180 poäng. Dessa 180 poäng ska inkludera en eller två fördjupningar om 60 poäng vardera i relevanta ämnesområden. Om studenten vill undervisa i både svenska och samhällskunskap i gymnasieskolan krävs det 80 poäng inom relevanta ämnesområden i både svenska och samhällskunskap. Det innebär då en examen om 220 poäng.
- För undervisning i så kallade *yrkesämnen på gymnasiet* krävs 120 poäng. I stället för inriktning och specialisering krävs omfattande yrkeserfarenhet och dessutom en relevant inriktad högskoleutbildning om minst 60 poäng, eller en motsvarande utbildning.

Ett urval studenter har svarat på vad de vill göra efter examen

Läroverksamhetens nya struktur med en enda samlad utbildning för flera lärarkategorier gör att det är svårt att se hur studenterna tänker sig sitt framtida yrkesliv. Inom vilka verksamheter vill de arbeta och inom vilka ämnen vill de undervisa? Eftersom studenterna kan byta inriktning under studiernas gång är det också intressant att se i vilken utsträckning studenterna bestämt sig för verksamhet och undervisningsämnen redan innan de börjar på läroverksamheten, och i vilken utsträckning de har hållit fast vid sitt val eller ändrat uppfattning.

Med anledning av dessa frågor har Högskoleverket under våren 2004 gått ut med en enkät till ett urval av studenter på läroverksamheten. Enkätundersökningen har administrerats av Statistiska centralbyrån (SCB).

Enkätundersökningen har gjorts bland studenter som började på den nya läroverksamheten höstterminerna 2001 respektive 2002 och som var kvar på utbildningen höstterminen 2003. De som började höstterminen 2001 var inne på sin sjätte termin när de besvarade enkäten, och de som började höstterminen 2002 var inne på sin fjärde termin. Endast studenter på program på 100 poäng eller mer har funnits med i populationen. Avgränsningen av urvalspopulationen medför därmed att de som redan förvärvat ämneskunskaper och sedan studerat till lärare genom att läsa in allmänt utbildningsområde på 60 poäng, inte finns med i urvalet. De personer som studerat till lärare via Särskild läroverksamhet¹ (SÄL) omfattas inte heller av den här undersökningen.

Den totala urvalspopulationen omfattar 16 181 studenter. Enkäten har skickats till 7 006 av dessa. Urvalet har stratifierats så att det ska vara möjligt att dra tillförlitliga slutsatser om studenterna per lärosäte. I varje stratum (lärosäte) har ett obundet slumpmässigt urval (OSU) dragits.

Den totala svarsfrekvensen var 80 procent.

I sammanställningen har siffror räknats upp till populationsnivå, vilket innebär att resultatet avser hela populationen och inte bara de svarande. Antalsuppgifterna är alltså skattningar av antal personer i populationen med den aktuella egenskapen. Skattningen har gjorts med hjälp av vikter som tagits fram av SCB.

4 procent av de svarande uppgav att de inte studerade på läroverksamheten under vårterminen 2004. Av de resterande uppgav 1 procent att de inte ville arbeta som lärare efter examen. Dessa ingår inte vidare i bearbetningen, vilket lämnar kvar en population om 15 425 personer.

1. SÄL är en kompletterande utbildning som vänder sig till verksamma, obehöriga lärare som vill bli behöriga, och lärare som vill bredda sin examen. Tidigare gällde satsningen även förskollärare och fritidspedagoger som ville läsa till en lärarexamen. Sista antagningen till SÄL äger rum höstterminen 2004. Högskoleverket som kontinuerligt följer SÄL ska göra en slutlig utvärdering år 2007.

Studenternas val av verksamhetsinriktning

Grundskolans tidigare år populärast

En av de viktigaste frågorna som enkäten syftar att besvara är inom vilken verksamhet studenterna vill arbeta efter sin utbildning. Populärast är arbete i grundskolans tidigare år. 38 procent har svarat att de vill arbeta i denna verksamhet. 12 procent uppger att de vill arbeta inom förskola eller förskoleklass. 16 procent vill arbeta inom grundskolans senare år, och 25 procent uppgav att de vill arbeta inom gymnasium eller vuxenutbildning.

Lärarstudenternas val av verksamhet

	Totalt (%)	Totalt antal
Förskola/förskoleklass	12	1 789
Fritidshem	2	320
Grundskola, tidigare år	38	5 809
Grundskola, senare år	16	2 485
Gymnasium och vuxenutbildning	25	3 839
Övrigt	4	629
Har ej bestämt	4	552
Summa	100	15 423

Fördelningen mellan verksamheter skiljer sig något beroende på nybörjartermin. Framför allt är det andelen som vill arbeta i gymnasium och vuxenutbildning som är något större höstterminen 2002.

Dessutom skiljer sig de olika lärosätena åt när det gäller studenternas val av inriktning. Det beror bland annat på att lärosätena har olika inriktningar och profiler på sina utbildningar.

Nedan visas fördelningen per lärosäte bland de studenter som påbörjade lärarutbildningen höstterminerna 2001 respektive 2002. För vissa lärosäten är det stora skillnader mellan terminerna.

Lärarstudenters val av verksamhet per lärosäte, nybörjare höstterminen 2001

	Förskola/ Förskole- klass (%)	Fritids- hem (%)	Grundskola tidigare år (%)	Grundskola senare år (%)	Gymn./ Vuxen- utb. (%)	Övrigt (%)	Ej be- stämt (%)	Antal
Uppsala	10	0	38	23	24	3	3	359
Göteborg	7	0	44	14	21	5	8	537
Stockholm	0	0	1	20	68	4	7	187
Umeå	8	1	40	13	36	1	1	427
Linköping	9	0	41	29	20	1	1	515
Luleå	0	2	27	22	38	7	4	214
Karlstad	15	4	43	11	21	3	3	429
Växjö	12	3	33	11	32	5	3	330
Örebro	2	1	31	13	38	11	6	245
Jönköping	18	10	33	20	14	2	3	335
Kalmar	13	2	49	15	19	1	1	269
Malmö	14	4	45	11	20	4	3	942
Mitthögskolan	8	2	45	23	14	3	5	210
Mälardalen	0	0	7	42	44	3	4	91
Borås	28	0	51	19	1	0	2	178
Dalarna	24	1	30	15	23	5	1	267
Gävle	32	0	31	22	11	2	1	202
Halmstad	0	0	2	26	69	1	2	107
Kristianstad	26	12	34	11	11	3	2	361
Skövde	8	0	63	22	0	0	7	59
Trollh./Uddev.	30	8	34	11	6	8	3	89
Idrottshögsk.	0	0	7	29	49	1	14	84
Läraryhögsk.	11	1	50	13	14	6	5	897

Uppgifterna avser verkställande högskola och har hämtats från Universitets- och högskoleregistret. Endast lärosäten med fler än 50 studenter är med i tabellen. De lärosäten som har färre än 50 studenter är Lunds universitet, Konstfack och Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

Lärarstudenters val av verksamhet per lärosäte, nybörjare höstterminen 2002

	Förskola/ Förskole- klass (%)	Fritids- hem (%)	Grundskola tidigare år (%)	Grundskola senare år (%)	Gymn./ Vuxen- utb. (%)	Övrigt (%)	Ej be- stämt (%)	Antal
Uppsala	8	0	29	18	39	4	3	407
Göteborg	14	1	30	13	29	6	7	627
Stockholm	1	0	3	16	75	6	0	257
Umeå	8	1	44	15	30	2	0	436
Linköping	7	2	40	21	24	5	1	496
Luleå	7	1	42	19	25	2	4	345
Karlstad	14	0	39	17	20	8	2	461
Växjö	7	1	33	25	29	4	2	432
Örebro	12	0	35	7	33	7	7	319
Jönköping	24	10	27	14	21	2	2	331
Kalmar	5	2	44	13	28	3	5	296
Malmö	12	3	42	12	23	6	2	757
Mitthögskolan	13	0	47	17	13	3	7	288
Mälardalen	0	0	7	24	59	5	5	115
Borås	23	0	47	22	4	4	0	245
Dalarna	8	0	31	24	32	4	2	262
Gävle	21	3	32	17	21	4	3	223
Halmstad	1	0	9	27	50	5	7	134
Kristianstad	27	5	36	7	22	1	2	341
Skövde	6	2	58	18	2	2	12	61
Trollh./Uddev.	26	12	47	6	1	2	7	121
Idrottshögsk.	0	0	32	20	30	4	15	68
Lärarhögsk.	9	2	60	12	12	4	2	815
Södertörn	0	0	4	50	31	2	13	60

Uppgifterna avser verkställande högskola och har hämtats från Universitets- och högskoleregistret. Endast lärosäten med fler än 50 studenter är med i tabellen. De lärosäten som har färre än 50 studenter är Lunds universitet, Kungl. Tekniska högskolan, Konstfack och Kungl. Musikhögskolan i Stockholm.

Få män vill undervisa yngre åldrar

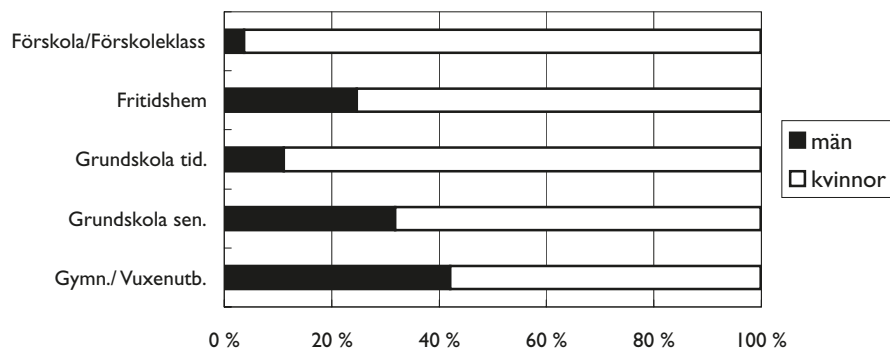
På lärarutbildningen är majoriteten av studenterna kvinnor. Bara 23 procent av nybörjarna är män. Könsfördelningen har länge sett likadan ut på lärarutbildningarna. Detta gäller sammantaget för de utbildningar som ersattes av den nya lärarutbildningen. Mellan de tidigare olika lärarexamina fanns dock stora skillnader. Inom utbildningar mot barn- och ungdomspedagogisk examen var 90 procent kvinnor läsåret 2000/01, medan andelen kvinnor inom program mot gymnasielärarexamen var 64 procent.

Detta förhållande har inte förändrats i den nya lärarutbildningen. Högskoleverkets enkätundersökning visar tydligt att män och kvinnor som börjar på lärarutbildningen ofta har olika inriktning på sina studier. Medan kvinnorna i större utsträckning vill arbeta med barn i yngre åldrar, vill männen främst

arbeta i grundskolans senare år, gymnasieskolan och vuxenutbildning. Inom alla verksamheter är kvinnorna fler än männen.

Kvinnorna är i särskilt stark majoritet bland de lärarstudenter som inriktar sig mot förskolan – endast 4 procent av de studenter som säger sig vilja arbeta i förskolan är män. Bara bland studenter som riktar in sig mot gymnasieskolan och vuxenutbildningen är könsfördelningen relativt jämn.

Könsfördelningen per verksamhetsinriktning

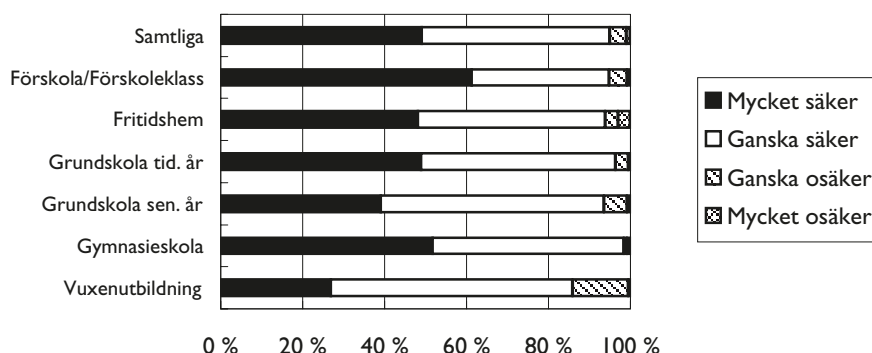
Hälften är mycket säkra på sitt val

Av de studenter som svarat att de bestämt sig för inom vilken verksamhet de vill arbeta, uppger hälften att de är mycket säkra på sitt val av verksamhet. Inte oväntat är studenterna som har gått ett år längre på utbildningen något säkrare på sitt val. Av dem som började på höstterminen 2001 är 51 procent mycket säkra på sitt val av verksamhet. Motsvarande siffra för nybörjarna höstterminen 2002 är 47 procent.

Det är ingen skillnad mellan kvinnor och män. Däremot är det en viss skillnad mellan verksamhetsinriktningarna. Bland de studenter som vill arbeta i förskola eller förskoleklass uppger 60 procent att de är mycket säkra på sitt val. De studenter som säger sig vilja arbeta inom vuxenutbildning är de som är minst säkra på sitt val. Där är bara 27 procent mycket säkra på sina val.

Om man adderar de mycket säkra med dem som är ganska säkra blir siffran 95 procent för hela populationen. Samma resultat får man för respektive verksamhetsinriktning, återigen med undantag för de studenter som uppgett att de vill arbeta inom vuxenutbildning. Av dem är 86 procent mycket eller ganska säkra på sitt val.

Hur säkra är studenterna på sitt val?

Åtta av tio har hållit fast vid sina ursprungliga val

Av de studenter som har bestämt verksamhet, har 80 procent hållit fast vid den verksamhet som de ville arbeta inom när de började på utbildningen. 16 procent har däremot ändrat sig och bytt verksamhetsinriktning efter det att de började på utbildningen. 4 procent hade inte bestämt inriktning då de började på utbildningen. En lika stor andel av kvinnorna som av männen har bytt studieinriktning.

Observera att byte av verksamhetsinriktning inte behöver betyda att studenten har gjort förändringar och byten i utbildningen som har registrerats vid lärosätet. Det kan lika gärna handla om att studenter som går på en inriktning som kombinerar flera verksamheter, har ändrat attityd.

Studenternas byte av inriktning

	Andel (%)
Har inte ändrat inriktning	80
Har ändrat inriktning	16
Hade inte bestämt inriktning när utbildningen började	4

Om man studerar dem som bytt uppfattning ser man att de flesta har bytt till en näraliggande inriktning räknat utifrån undervisningsgruppens ålder. De har till exempel bytt mellan förskola och grundskolans tidigare år, och mellan grundskolans tidigare år och grundskolans senare år.

Bland dem som ursprungligen ville arbeta i förskola/förskoleklass och bland dem som ville arbeta i grundskolans senare år har omkring 25 procent senare bytt verksamhetsinriktning. I gruppen med inriktning mot grundskolans senare år har dock återinflödet varit lika stort. Så är inte fallet bland de blivande förskollärarna, där återinflödet i gruppen är betydligt lägre än antalet som har bytt därifrån. 9 procent av dem som idag vill arbeta inom förskola och förskoleklass hade en annan verksamhet i åtanke när de började på utbildningen. 60 procent i den gruppen hade tidigare tänkt sig arbeta inom grundskolans tidigare år.

Orsaker till att studenterna bytt inriktning

När de studenter som bytt inriktning får ange olika skäl till varför de ändrade sig, anger många en förhoppning om en ökad personlig tillfredsställelse i arbetet. En del har bytt inriktning för att de upplever att de har större möjligheter att undervisa i det ämne de har inriktat sig på. Arbetsvillkor såsom lön har också spelat in, om än inte i lika stor grad. En mindre andel har angett orsaker som handlar om utbildningens längd och kursernas innehåll, liksom möjligheterna att få jobb.

Bland dem som uppgett en ”annan orsak” har flera angett att de så starkt påverkats – positivt eller negativt – av den verksamhetsförlagda delen i utbildningen att de bestämt sig för att byta inriktning. Det finns också ett antal personer som har bytt inriktning utan att riktigt ha velat detta, av orsaker som har att göra med behörighet och begränsade inriktningar vid högskolan.

Viktigaste orsaken till byte av inriktning

	Andel (%)
Ökad personlig tillfredsställelse i arbetet	27
Större möjligheter att undervisa inom de ämnen jag inriktat mig på	14
Löneläget är bättre	10
De kurser som ingår i utbildningen passar mig bättre	8
Utbildningens längd passar mig bättre	7
Större möjligheter att påverka arbetssituationen	4
Det verkar vara lättare att få arbete	4
Fördelningen mellan barnomsorg och undervisning stämmer bättre	3
Större möjligheter till kompetensutveckling	2
Annan orsak	18
Uppgift ej angiven	2
Summa	100

Det finns vissa skillnader mellan studentgrupperna. Bland dem som bytte från en inriktning mot förskola har en betydligt större andel – 29 procent – angivit löneläget som det *viktigaste* skälet till att byta verksamhetsinriktning. 70 procent i den gruppen har angett löneläget som ett av *flera* skäl. Av dem som bytte från grundskolans tidigare år – varav de flesta ändrade inriktning till grundskolans senare år – var ett vanligt skäl till bytet ökade möjligheter att undervisa inom specifika ämnen.

Behovet av lärare i olika verksamheter

Skolverket har regeringens uppdrag att ta fram prognoser över tillgång på och behov av pedagogisk personal i olika verksamheter. I Skolverkets senaste prognos har man räknat på ett högre och ett lägre alternativ. Det högre alternativet innebär att utbildningsnivån höjs i barnomsorgen och att full behovstäckning i skola och vuxenutbildning nås år 2010. Det lägre alternativet innebär att utbildningsnivån i barnomsorgen är detsamma som år 2003 och att full behovstäckning i skola och vuxenutbildning sker först år 2020.

Skolverket presenterar också ett basalternativ som är en kombination av det högre och det lägre alternativet – 2003 års utbildningsnivå i barnomsorgen och full behovstäckning år 2010 i skola och vuxenutbildning. Enligt detta alternativ bör cirka 13 000 lärare utexamineras årligen. Av dessa ska en fjärdedel vara lärare i förskolan.

Skolverkets bedömning av framtida examinationsbehov, genomsnitt per år 2004–2010

Verksamhet	Högre alternativ	Lägre alternativ
Förskola/Förskoleklass	5 060	3 470
Fritidshem	940	410
Grundskola, tidigare år	2 200	1 880
Grundskola, senare år	2 170	1 800
Praktisk-estetiska ämnen i grundskolan	940	710
Gymnasieskola	3 880	3 420
Totalt	15 200	11 700

Från regeringens sida har man vid flera tillfällen särskilt påpekat det ökade behovet av lärare med inriktning mot förskola och förskoleklass. I regleringsbrev till universitet och högskolor har påtalats att behovet av lärare i förskola och förskoleklass särskilt ska beaktas.² En orsak till ett ökat behov av förskollärare är enligt budgetpropositionen för 2004 att man planerar att öka personaltätheten i förskolan. Enligt uppgifter från Arbetsmarknadsstyrelsen är det dock i dagsläget stora regionala skillnader när det gäller behovet av förskollärare. Medan vissa kommuner har angett brist på lärare i förskolan, har andra överskott. Brist på förskollärare finns i dag framför allt i storstadsområdena.

Än så länge har bara ett fåtal personer, som har kunnat tillgoda räknat sig tidigare lästa kurser, examinerats från den nya lärarutbildningen. Examensstatistiken visar därför – med några få undantag – fortfarande siffror från den tidigare lärarutbildningen.

Eftersom enkätsvaren endast är en avsiktsförklaring och bara representerar studenter på höstterminen medan examensstatistiken visas per läsår, går dessa två inte att jämföra rakt av. Men man kan ändå säga att det verkar som

2. I regleringsbrev påtalas också behovet av yrkeslärare i gymnasiet.

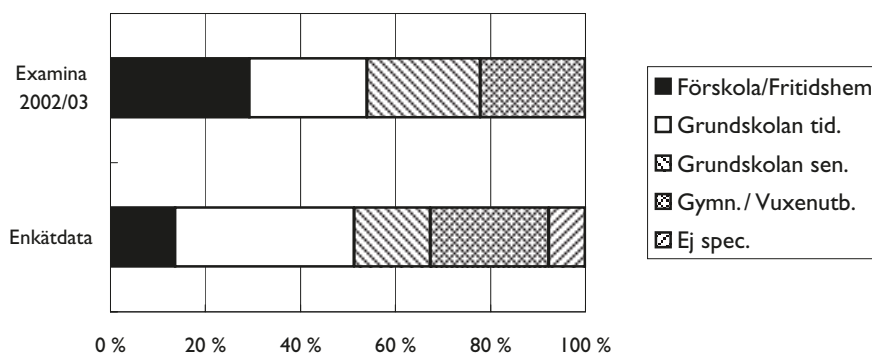
att färre i den nya lärarutbildningen väljer att utbilda sig till lärare i förskola, förskoleklass och fritidshem – motsvarande barn- och ungdomspedagogisk examen i den tidigare utbildningen. Läsåret 2002/03 avlades ungefär 7 000 lärarexamina, varav 28 procent – cirka 1 900 stycken – var en barn- och ungdomspedagogisk examen.

Det största glappet mellan Skolverkets behovsprognos och det förväntade antalet lärare inom olika kategorier som man kan utläsa ur studenternas enkät svar, gäller förskola/förskoleklass och fritidshem. Om studenterna i Högskoleverkets enkätstudie fortsätter sin utbildning enligt de val de angett innebär det att cirka 900 studenter, som vill arbeta inom förskola eller förskoleklass, kommer att examineras ur vardera av dessa kullar. Läger man till de studenter som börjar på vårterminen³ kan man uppskatta antalet utexaminerade lärare, som vill arbeta i förskola och förskoleklass, till 1 100–1 200 per läsår. Enligt samma resonemang kommer det varje läsår att utexamineras cirka 200 lärare som är inställda på att undervisa i fritidshem. Tre gånger så många bör arbeta i förskola och förskoleklass, och dubbelt så många i fritidshem, för att täcka de behov som Skolverket prognostiserar.

I detta sammanhang är det viktigt att påpeka att många studenter som utexamineras från den nya lärarutbildningen kommer att ha kompetens att undervisa inom flera olika verksamheter. Det innebär alltså att det bland dem som uppger att de vill arbeta inom framför allt grundskolans tidigare år, finns studenter som också kommer att ha kompetens att undervisa i förskola, förskoleklass och fritidshem.

Om man jämför fördelningen inom lärarutbildningen mellan examenstatistik (tidigare lärarutbildningen) och enkätdata (nya lärarutbildningen) ser man att andelen studenter med inriktning mot grundskolans tidigare år har ökat i den nya lärarutbildningen. Andelarna med inriktning mot förskola, förskoleklass och fritidshem och mot grundskolans senare år har minskat.

Jämförelse mellan examensstatistik för 2002/03 och information från enkäten

Bildlärare, idrottslärare, musiklektörer och slöjdlärare (totalt 285 stycken) är borträknade i examenstatistiken för 2002/03 eftersom de inte finns inom en angiven verksamhet.

3. Vårterminen 2002 började cirka 2 300 personer på lärarutbildningen, och vårterminen 2003 började ungefär 2 800.

Studenternas val av undervisningsämne

Regeringen har som mål för examinationen i lärarutbildningen angett att minst en tredjedel ska ha inriktning mot matematik, naturvetenskap eller teknik. Man har också påpekat behovet av lärare i yrkesämnena på gymnasiet.

I Högskoleverkets enkät har studenterna besvarat frågor om vilka ämnen de vill undervisa inom. Studenterna har fått uppge ett eller två ämnen.⁴ Det har visat sig att de studenter som vill inrikta sig mot grundskolans tidigare år har haft svårt att göra den typen av val. Utifrån de svar studenterna har angett på svarsblanketten och de kommentarer som studenter på annat sätt har givit till Högskoleverket eller SCB, kan man dra slutsatsen att många av studenterna som inriktar sig mot grundskolans tidigare år inte ser sig själva som ämneslärare. I stället vill man ofta undervisa inom block av många ämnen. Därför redovisas endast undervisningsämne för de studenter som uppger att de vill arbeta inom grundskolans senare år, gymnasium och vuxenutbildning.

Hälften vill undervisa i samhällsorienterande ämnen

Nästan alla av de studenter som vill arbeta i grundskolans senare år, gymnasieskolan och vuxenutbildningen har bestämt sig för åtminstone ett undervisningsämne. Många har också beslutat sig för ett andra ämne. Bara 5 procent uppger att de ännu inte vet inom vilket ämne de vill undervisa förutom sitt förstaval. Ytterligare 4 procent uppger att de endast vill undervisa inom ett ämne. Många av dessa vill undervisa i idrott och hälsa eller i ett praktisk-estetiskt ämne.

Undersökningen visar att ungefär hälften av studenterna vill undervisa i samhällsorienterade ämnen (samhällsvetenskap, historia, geografi etc.).

Bland dem som vill undervisa i grundskolans senare år uppger 24 procent att de vill undervisa inom ett naturvetenskapligt ämne (fysik, kemi, teknik, data etc.), och ännu några fler säger sig vilja undervisa inom matematik. Situationen är annorlunda bland de studenter som riktar in sig mot gymnasieskolan och vuxenutbildning. Av dessa avser 14 procent att undervisa inom matematik respektive naturvetenskapliga ämnen.

Omkring 30 procent av studenterna uppger att de vill undervisa i svenska eller svenska som andraspråk. Övriga språk lockar inte studenterna i lika hög utsträckning, även om 16–18 procent säger sig vilja undervisa i engelska. Därremot är det få som vill undervisa i andra moderna språk som tyska, franska och spanska.

4. Studenter som inriktar sig mot förskola, förskoleklass och fritidshem har kunnat välja svarsalternativet "Jag vill undervisa inom förskola/fritidshem".

Bland studenterna med inriktning mot grundskolans senare år vill 14 procent undervisa i ett praktisk-estetiskt ämne. Motsvarande siffra för dem som avser att arbeta i gymnasium och vuxenutbildning är 11 procent. Omkring 20 procent av studenterna säger sig vilja undervisa i idrott och hälsa.

Studenternas val av undervisningsämnen

	Grundskolans senare år (%)	Gymnasium/Vuxenutbildning (%)
Matematik	28	14
Naturorienterande ämnen	24	14
Samhällsorienterande ämnen	45	55
Svenska och svenska som andraspråk	31	27
Engelska	16	18
Övriga moderna språk	5	7
Praktisk-estetiska ämnen	14	11
Idrott och hälsa	22	17

Då studenterna har kunnat uppge mer än ett undervisningsämne summerar kolumnerna till mer än 100.

Eftersom lärare i yrkesämnena på gymnasiet vanligen får sin examen genom att läsa in det allmänna utbildningsområdet om 60 poäng, ger enkäten inte någon bild av antalet lärare i yrkesämnena (enkäten omfattar enbart studenter på program som är längre än 100 poäng).⁵

Studenterna är säkra på sitt förstaval av ämne

Studenterna är säkra på sina förstaval av ämne, men något osäkrare på sina andra val av ämne. 99 procent uppgav att de var mycket eller ganska säkra på sitt förstaval av ämne. Motsvarande siffra för andra valet är 91 procent. De studenter som riktade in sig mot gymnasium och vuxenutbildning är något säkrare än de som vill arbeta inom grundskolans senare år.

När det gäller första valet hade också många bestämt sig för det ämnet redan när de började på utbildningen. Samma bestämdhet har inte funnits för det andra undervisningsämnet, och där har många också bytt ämnesinriktning.

Ville du undervisa inom samma ämne när du började på utbildningen?

	Ja (%)	Nej (%)	Hade inte bestämt ämne (%)
Ämne 1	83	6	10
Ämne 2	62	16	22

5. Läsåret 2002/03 examinerades knappt 300 lärare i yrkesämnena, varav 43 procent inom vårdämnena.

Studenterna

I detta avsnitt ges en bild av studenterna i lärarutbildningen utifrån några aspekter. Populationen är densamma som enkätundersökningen riktade sig mot, dvs. nybörjare på den nya lärarutbildningen (program om minst 100 poäng) höstterminerna 2001 och 2002 som fortfarande studerade på programmet höstterminen 2003. Uppgifter om utländsk bakgrund, ålder och tidigare högskolestudier är hämtade från register. Uppgifter om studenternas tidigare arbetslivserfarenhet är hämtade från frågor i enkäten.

Utländsk bakgrund

Begreppet utländsk bakgrund används på varierande sätt i olika publikationer. I den här rapporten innebär utländsk bakgrund att man antingen själv är född i något annat land än Sverige eller att båda föräldrarna är födda utanför Sverige. Adoptivbarn som är födda utomlands räknas inte in i gruppen med utländsk bakgrund, om inte båda föräldrarna är födda utomlands. Det är också den definition som används av SCB och av Högskoleverket i andra sammanhang.

Syftet med att redovisa utländsk bakgrund är att få en bild av den etniska mångfalden i den nya lärarutbildningen. Regeringen har i propositionen 1999/00:135 *En förnyad lärarutbildning* påpekat att rekryteringen till lärarutbildningen bör breddas så att lärarkåren så långt som möjligt ska spegla befolkningens sammansättning. Det är viktigt att barn och elever i skolan får möta ett mångetniskt samhälle även i lärarkåren.

Av samtliga som för första gången började studera i högskolan läsåret 2001/02, hade 13 procent utländsk bakgrund. Bland studenterna på lärarutbildningen är andelen lägre. I enkätundersökningens urvalsgrupp hade totalt 11 procent av studenterna utländsk bakgrund. Om man ser till studenternas val av verksamhetsinriktning framgår vissa skillnader. I inriktningarna mot lärare i yngre elevgrupper är andelen studenter med utländsk bakgrund betydligt lägre, i förhållande till i inriktningarna mot lärare i äldre åldrar. Utifrån den information som enkäten ger är det svårt att svara på vad denna skillnad beror på. En orsak skulle kunna vara att lärarna i grundskolans senare år, i gymnasieskolan och i vuxenutbildningen i högre grad är ämneslärare, vilket kan innebära en ökad internationell utbytbarhet.

Utländsk bakgrund bland studenter i olika verksamhetsinriktningar

	Andel med utländsk bakgrund (%)
Förskola/Förskoleklass, fritidshem	9
Grundskolans tidigare år	9
Grundskolans senare år	12
Gymnasium/Vuxenutbildning	16
Samtliga inriktningar	11

Det är viktigt att hålla i minnet vilken heterogen grupp som personer med utländsk bakgrund är. I gruppen är det till exempel stora skillnader i fråga om social bakgrund. Det är också stora skillnader i hur väl grupper från olika länder är representerade i högskolan.

Åldersfördelning

När studenterna började på utbildningen var de i medeltal 23 år gamla (medianålder). I jämförelse med andra yrkesexamensprogram ligger lärarutbildningen bland de program som har en något äldre studentgrupp.

Totalt sett var 34 procent av studenterna 21 år eller yngre när de började på utbildningen. Åldersfördelningen ser dock olika ut beroende på studenternas val av verksamhetsinriktning. De som vill arbeta i förskola och förskoleklass, liksom de som vill arbeta i gymnasieskolan, är som grupp betraktat yngre än övriga lärarstudenter.

Studenternas ålder då de började på utbildningen, per verksamhetsinriktning

	21 år och yngre (%)	22–25 år (%)	26–33 år (%)	34 år och äldre (%)
Förskola/Förskoleklass, fritidshem	43	30	16	12
Grundskolans tidigare år	29	25	22	23
Grundskolans senare år	30	27	21	23
Gymnasium/Vuxenutbildning	39	30	16	14
Samtliga inriktningar	34	28	19	19

Tidigare högskolestudier

Omkring 75 procent av studenterna på lärarutbildningen var nybörjare i högskolan när de började på utbildningen. Tidigare högskolestudier har naturligtvis en viss koppling till studenternas ålder, men också studenternas val av verksamhet spelar roll. I varje åldersgrupp är andelen högskolenybörjare större bland de studenter som vill undervisa i förskola och fritidshem.

Av dem som inte var högskolenybörjare, hade de flesta läst fristående kurser innan de började på lärarutbildningen. 3 procent hade redan en examen från högskola när de började på lärarutbildningen. De flesta av dessa har en examen som ger kompetens för undervisning i förskola eller fritidshem, men vill nu undervisa i grundskolans tidigare år.

Tidigare arbetslivserfarenhet

27 procent av studenterna på lärarutbildningen hade arbetat mer än ett år inom förskola eller skola innan de började på lärarutbildningen. Erfarenhet av arbete inom förskola och skola hör inte oväntat samman med studenternas ålder, men hör ännu mer ihop med studenternas val av verksamhetsinriktning.

De studenter som vill arbeta med yngre elevgrupper har oftare tidigare yrkeserfarenhet från förskola eller skola än de studenter som riktar in sig mot äldre åldrar. Bland studenterna som vill arbeta inom förskolan har 39 procent arbetat mer än ett år inom förskola eller skola innan de började på utbildningen. Detta trots att de blivande förskollärarna är en ganska ung grupp. Bland de studenter som vill arbeta i gymnasieskolan och vuxenutbildningen – och som har en liknande åldersstruktur som de blivande förskollärarna – har 14 procent tidigare yrkeserfarenhet från förskola och skola.

Tidigare yrkeserfarenhet från förskola och skola

Studentens inriktning i utbildningen	1–2 år (%)	3–5 år (%)	Mer än 5 år (%)
Förskola/Förskoleklass, fritidshem	21	11	7
Grundskola tidigare år	14	7	10
Grundskola senare år	16	6	5
Gymnasium/Vuxenutbildning	9	3	2
Samtliga inriktningar	14	6	7

Yrkeserfarenheten kan avse både undervisning och andra arbetsuppgifter.

Omkring 60 procent av studenterna uppger att de har mer än ett års yrkeserfarenhet från andra sektorer än förskola eller skola. Det finns vissa skillnader mellan studenternas verksamhetsinriktningar, men dessa förklaras nästan enbart av studenternas ålder.

Bland kvinnorna har många arbetat inom servicearbeten, inom hälso- och sjukvård och omsorg samt inom kommersiellt arbete och försäljning. Männen har främst arbetat inom tillverkning, maskinskötsel och byggarbete, samt inom servicearbeten.

Andel med yrkeserfarenhet (mer än 1 år) från andra områden än förskola och skola

	Män (%)	Kvinnor (%)
Tekniskt arbete, ingenjörsyrken, arkitekt	3	1
Kemiskt, fysikaliskt, biologiskt arbete	1	0
Kulturellt, litterärt, journalistiskt arbete	2	1
Hälso- och sjukvård, omsorg	5	14
Administrativt arbete, ekonomi, juridik	1	6
Kommersiellt arbete, försäljning	9	10
Lantbruks-, skogs- och fiskeriarbete	1	1
Transport och kommunikation	6	1
Tillverkning, maskinskötsel, byggarbete	14	3
Servicearbete	12	19
Annat arbete	4	4
Totalt	58	61

Referenser

Högskoleverkets NU-databas

Proposition 1999/00:135 *En förnyad lärarutbildning*

Proposition 2003/04:1 *Budgetpropositionen för 2004, Utgiftsområde 16*

Regleringsbrev 2004 för universitet och högskolor

Skolverket, 2004, *Behov och tillgång på pedagogisk personal – Skolverkets bedömning 2004*, 2004-06-01

Statistiska centralbyrån, 2002, *Trender och prognoser 2002*

Statistiska centralbyrån, 2003, *Utländsk bakgrund för studerande i grundutbildning 2001/02 och forskarutbildning 2000/01*. Statistiskt meddelande UF 19 SM 0201

Statistiska centralbyrån, 2004, *Universitet och högskolor. Studenter och examina i grundutbildningen 2002/03*. Statistiskt meddelande UF 20 SM 0401

Utbildningsdepartementet, *Presentation av statistik från Arbetsmarknadsstyrelsen*, Konferens om lärare i förskolan 2004-05-13

Bilaga I

Studerande på lärarutbildning

Till dig som studerar på en lärarutbildning

Du har, tillsammans med 7 000 andra studenter, blivit utvald att besvara denna enkät.

Den 1 juli 2001 infördes en ny lärarutbildning. Valfriheten på den nya lärarutbildningen har medfört att det är svårare att förutsäga hur den framtida fördelningen av lärare inom olika skolformer och olika ämnen kommer att bli. Denna enkät syftar till att få en bild av hur studenterna tänker sig sitt framtida arbetsliv. Frågorna handlar om vilken skolform och vilka ämnen du vill undervisa inom när du är klar med din lärarutbildning. Uppgifterna är viktiga som underlag för regering och riksdag samt för universitet och högskolor i planeringen av lärarutbildningen.

Sekretess och bearbetning av data

Statistiska centralbyrån (SCB) har fått i uppdrag av Högskoleverket att svara för insamling och dataregistrering i undersökningen. De svar som du skickar till SCB skyddas av sekretesslagen (SFS 1980:100). Insamlade uppgifter redovisas så att inga enskilda personers svar kan utläsas.

Följande registeruppgifter används i undersökningen:

- Personnummer, kön, ålder, universitet/högskola och tidigare högskolestudier från Universitets- och högskoleregistret.
- Personnummer, namn och adress, födelseland och dina föräldrars födelseland från Registret över totalbefolkningen.

Högskoleverket kommer att få tillgång till en datafil från undersökningen, men utan personnummer, namn och adress. Innan materialet lämnas ut görs en särskild prövning och en sekretessöverenskommelse undertecknas av SCB och Högskoleverket. SCB bevarar den insamlade statistiken till den 15 juli 2004.

Dina svar kommer även att nyttjas för att kontrollera om de registeruppgifter om dina studier som SCB och Högskoleverket använder är riktiga.

Att medverka i undersökningen är frivilligt, men vi hoppas att du tar dig tid att fylla i enkäten. Skicka den så fort som möjligt och helst inom en vecka till SCB i det bifogade svarskuvertet.

Resultat från undersökningen publiceras i juni 2004 på www.hsv.se

Med vänlig hälsning och tack på förhand för din medverkan!

Om du har frågor är du välkommen att höra av dig.

Ingeborg Landgren

08-563 088 09

ingeborg.landgren@hsv.se

Harald Theorin

019-17 69 37

harald.theorin@scb.se

Ann-Caroline Nordström

Avdelningen för statistik och analys, Högskoleverket

Enligt SCB:s uppgifter studerade du på en lärarutbildning under höstterminen 2003

<p>1 Studerar du på en lärarutbildning även under vårterminen 2004?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej → Tack för ditt svar! Skicka in enkäten till SCB</p>																															
<p>2 På vilket universitet/vilken högskola studerar du på lärarutbildningen?</p> <table border="0"> <tr> <td>☐ Göteborgs universitet</td> <td>☐ Kungl. Tekniska högskolan</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan Dalarna</td> <td>☐ Linköpings universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan i Borås</td> <td>☐ Luleå tekniska universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan i Gävle</td> <td>☐ Lunds universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan i Halmstad</td> <td>☐ Lärarhögskolan i Stockholm</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan i Jönköping</td> <td>☐ Malmö högskola</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan i Kalmar</td> <td>☐ Mitthögskolan</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan i Skövde</td> <td>☐ Mälardalens högskola</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan i Trollhättan/Uddevalla</td> <td>☐ Stockholms universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan Kristianstad</td> <td>☐ Södertörns högskola</td> </tr> <tr> <td>☐ Högskolan på Gotland</td> <td>☐ Umeå universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Idrottshögskolan i Stockholm</td> <td>☐ Uppsala universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Karlstads universitet</td> <td>☐ Växjö universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Konstfack</td> <td>☐ Örebro universitet</td> </tr> <tr> <td>☐ Kungl. Musikhögskolan i Stockholm</td> <td>☐ Annat _____</td> </tr> </table>		☐ Göteborgs universitet	☐ Kungl. Tekniska högskolan	☐ Högskolan Dalarna	☐ Linköpings universitet	☐ Högskolan i Borås	☐ Luleå tekniska universitet	☐ Högskolan i Gävle	☐ Lunds universitet	☐ Högskolan i Halmstad	☐ Lärarhögskolan i Stockholm	☐ Högskolan i Jönköping	☐ Malmö högskola	☐ Högskolan i Kalmar	☐ Mitthögskolan	☐ Högskolan i Skövde	☐ Mälardalens högskola	☐ Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	☐ Stockholms universitet	☐ Högskolan Kristianstad	☐ Södertörns högskola	☐ Högskolan på Gotland	☐ Umeå universitet	☐ Idrottshögskolan i Stockholm	☐ Uppsala universitet	☐ Karlstads universitet	☐ Växjö universitet	☐ Konstfack	☐ Örebro universitet	☐ Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	☐ Annat _____
☐ Göteborgs universitet	☐ Kungl. Tekniska högskolan																														
☐ Högskolan Dalarna	☐ Linköpings universitet																														
☐ Högskolan i Borås	☐ Luleå tekniska universitet																														
☐ Högskolan i Gävle	☐ Lunds universitet																														
☐ Högskolan i Halmstad	☐ Lärarhögskolan i Stockholm																														
☐ Högskolan i Jönköping	☐ Malmö högskola																														
☐ Högskolan i Kalmar	☐ Mitthögskolan																														
☐ Högskolan i Skövde	☐ Mälardalens högskola																														
☐ Högskolan i Trollhättan/Uddevalla	☐ Stockholms universitet																														
☐ Högskolan Kristianstad	☐ Södertörns högskola																														
☐ Högskolan på Gotland	☐ Umeå universitet																														
☐ Idrottshögskolan i Stockholm	☐ Uppsala universitet																														
☐ Karlstads universitet	☐ Växjö universitet																														
☐ Konstfack	☐ Örebro universitet																														
☐ Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	☐ Annat _____																														
<p>3 Vill du arbeta som lärare efter examen?</p> <p>☐ Ja, helt säkert</p> <p>☐ Ja, ganska säkert</p> <p>☐ Nej</p> <p style="margin-left: 150px;">} Gå till fråga 4</p> <p style="margin-left: 150px;">→ Gå till fråga 15</p>																															
<p>4 Inom vilken skolform vill du arbeta?</p> <p><i>Markera endast ett alternativ</i></p> <table border="0"> <tr> <td>☐ Förskola/förskoleklass</td> <td>☐ Gymnasieskola</td> </tr> <tr> <td>☐ Fritidshem</td> <td>☐ Vuxenutbildning</td> </tr> <tr> <td>☐ Grundskola, tidigare åldrar (årskurs 1–7)</td> <td>☐ Annat</td> </tr> <tr> <td>☐ Grundskola, senare åldrar (årskurs 4–9)</td> <td>☐ Jag har inte bestämt skolform → Gå till fråga 9</td> </tr> </table>		☐ Förskola/förskoleklass	☐ Gymnasieskola	☐ Fritidshem	☐ Vuxenutbildning	☐ Grundskola, tidigare åldrar (årskurs 1–7)	☐ Annat	☐ Grundskola, senare åldrar (årskurs 4–9)	☐ Jag har inte bestämt skolform → Gå till fråga 9																						
☐ Förskola/förskoleklass	☐ Gymnasieskola																														
☐ Fritidshem	☐ Vuxenutbildning																														
☐ Grundskola, tidigare åldrar (årskurs 1–7)	☐ Annat																														
☐ Grundskola, senare åldrar (årskurs 4–9)	☐ Jag har inte bestämt skolform → Gå till fråga 9																														
<p>5 Hur säker är du på ditt val av skolform?</p> <p>☐ Mycket säker</p> <p>☐ Ganska säker</p> <p>☐ Ganska osäker</p> <p>☐ Mycket osäker</p>																															
<p>6 Vilde du arbeta inom samma skolform när du började på lärarutbildningen?</p> <p>☐ Ja → Gå till fråga 9</p> <p>☐ Nej → Gå till fråga 7</p> <p>☐ Jag hade inte bestämt skolform → Gå till fråga 9</p>																															

7 Inom vilken skolform ville du arbeta när du började på lärarutbildningen?*Markera endast ett alternativ*

☐ Förskola/förskoleklass	☐ Gymnasieskola
☐ Fritidshem	☐ Vuxenutbildning
☐ Grundskola, tidigare åldrar (årskurs 1–7)	☐ Annat
☐ Grundskola, senare åldrar (årskurs 4–9)	

8a Ange högst tre orsaker till att du ändrade dig till den skolform du nu vill arbeta inom?

- 1 De kurser som ingår i utbildningen passar mig bättre
- 2 Utbildningstidens längd passar mig bättre
- 3 Det verkar vara lättare att få arbete inom den skolformen
- 4 Löneläget är bättre
- 5 Fördelningen inom skolformen mellan barnomsorg och undervisning stämmer bättre överens med mina önskemål
- 6 Större möjligheter till kompetensutveckling inom den skolformen
- 7 Större möjligheter att påverka arbetssituationen
- 8 Större möjligheter att få undervisa inom de ämnen jag har inriktat mig på
- 9 Ökad personlig tillfredsställelse i arbetet, t.ex. genom att se konkreta och positiva resultat av mina arbetsinsatser
- 10 Annan orsak _____

8b Vilken var den viktigaste orsaken?

Alternativ nr

--	--

9 I vilket ämne vill du undervisa?*Markera endast ett ämne. I fråga 12 finns möjlighet att ange ett till*

☐ Matematik	☐ Engelska
☐ Naturvetenskapliga ämnen (fysik, kemi, biologi etc.)	☐ Tyska/Franska/Spanska
☐ Teknik	☐ Annat språk
☐ Samhällsvetenskap	☐ Estetiskt-praktiskt ämne (slöjd, bild, musik, hems-kunskap etc.)
☐ Religion	☐ Yrkesämne (byggteknik, livsmedelsteknik etc.)
☐ Historia	☐ Annat ämne _____
☐ Filosofi/Psykologi	☐ Jag har inte bestämt ämne
☐ Idrott och hälsa	☐ Jag vill undervisa inom förskola/fritidshem
☐ Svenska	☐ Jag vill bli specialpedagog
☐ Svenska som andraspråk	

} *Gå till
fråga 15***10 Hur säker är du på ditt val av detta ämne?**

- Mycket säker
- Ganska säker
- Ganska osäker
- Mycket osäker

11 Ville du undervisa inom detta ämne när du började på lärarutbildningen?

- Ja
- Nej
- Jag hade inte bestämt ämne

12 Vill du undervisa i ytterligare något ämne?

☐ Matematik	☐ Svenska som andraspråk
☐ Naturvetenskapliga ämnen (fysik, kemi, biologi etc.)	☐ Engelska
☐ Teknik	☐ Tyska/Franska/Spanska
☐ Samhällsvetenskap	☐ Annat språk
☐ Religion	☐ Estetiskt-praktiskt ämne (slöjd, bild, musik, hemkunskap etc.)
☐ Historia	☐ Yrkesämne (byggteknik, livsmedelsteknik etc.)
☐ Filosofi/Psykologi	☐ Annat ämne _____
☐ Idrott och hälsa	☐ Jag har inte bestämt ämne
☐ Svenska	☐ Nej, jag vill bara undervisa i ett ämne

} *Gå till fråga 15***13 Hur säker är du på ditt val av detta ämne?**

- Mycket säker
 Ganska säker
 Ganska osäker
 Mycket osäker

14 Ville du undervisa inom detta ämne när du började på lärarutbildningen?

- Ja
 Nej
 Jag hade inte bestämt ämne

15 Har du arbetat inom förskola, grundskola, gymnasieskola eller vuxenutbildning innan du började på lärarutbildningen?*Ange den sammanlagda tiden om du har arbetat inom mer än en av skolformerna*

- Ja, mindre än ett år
 Ja, 1-2 år
 Ja, 3-5 år
 Ja, mer än 5 år
 Nej

16 Har du arbetat inom annat än förskola, grundskola, etc. innan du började på lärarutbildningen?*Om du har haft fler än ett arbete, markera det som pågick längst tid*

☐ Tekniskt arbete/ingenjörsvrket, arkitekt	☐ Lantbruks-, skogs- och fiskeriarbete
☐ Kemiskt, fysikaliskt, biologiskt arbete	☐ Transport- och kommunikationsarbete
☐ Kulturellt, litterärt, journalistiskt arbete	☐ Tillverkningsarbete, maskinskötsel, byggarbete
☐ Hälso- och sjukvård	☐ Servicearbete (polis, restaurang etc)
☐ Ekonomi, redovisning, juridik	☐ Annat arbete _____
☐ Administrativt och kontorstekniskt arbete	☐ Nej → <i>Tack för ditt svar! Skicka in enkäten till SCB</i>
☐ Kommersiellt arbete, försäljning	

17 Hur länge arbetade du med detta?

- Mindre än ett år
 1-2 år
 3-5 år
 Mer än 5 år

Tack för din medverkan!

Skicka in blanketten i bifogat svarskuvert.